

Anthony Fokkerlaan 2
2171 RA Sassenheim

Tel.: 0252 216388 (C.L.M. Clemens)
Tel.: 071 3647723 (J.A.G. Vink)

Rabobank: NL56 RABO 035.72.04.069
BTW nr.: NL.8048.53.423.B.01
KvK nr.: 27335919

E-mail: cclemens@planet.nl
E-mail: vink.clevin@hetnet.nl
Internet: www.clevin.nl

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Nijkerk
Postbus 1000
3860 BA Nijkerk

Uw verzoek ontvangen:
18 mei 2021

Ons kenmerk:
21.05.006

Onderwerp:
beoordeling agrarisch ondernemingsplan
VOF Achterduijst
[Ondernemer 3] en [ondernemer 2]
Achterduijst 2
3861 MP Nijkerk

Datum:
27 oktober 2021

Op grond van de verstrekte gegevens en het bedrijfsbezoek, waarbij met de aanvrager van de vergunning het (bouw-)plan is besproken, kunnen wij uw college met betrekking tot bovengenoemde adviesaanvraag het volgende berichten.

Aanvraag

De [aanvrager] wil een nieuwe paardenstal realiseren. Daarvoor is een wijziging van het geldende bestemmingsplan nodig. Het bouwvlak van het bedrijf dient een andere vorm te krijgen.

De gemeente Nijkerk heeft Clevin opdracht gegeven voor de beoordeling van het agrarische ondernemingsplan, behorend bij het ontwerp wijzigingsplan 'Buitengebied Nijkerk 2017, 9e wijziging Achterduijst 2, Nijkerk.

Als grondslag voor een agrarische beoordeling van een ondernemersplan zijn in het bestemmingsplan de volgende regels uit het vigerende bestemmingsplan voor de locatie Achterduijst 2 van belang:

1. artikel 6.6.1, aanhef: "mits **de noodzaak** voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering is aangetoond".
2. artikel 6.6.4 onder b: "**de behoefte** aan de bestemming 'Agrarisch - Paardenhouderij' of de aanduiding 'paardenhouderij' en/of 'specifieke vorm van agrarisch - rijhal' wordt aangetoond aan de hand van een deugdelijk ondernemingsplan".

Uitgangspunten

Het bedrijf is gelegen binnen het bestemmingsplan "Consolidatieplan Buitengebied Nijkerk", vastgesteld 2020-10-26 en heeft de bestemming "agrarisch met waarden- landschappelijke en natuurwaarden". Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende artikelen relevant:

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In dit plan wordt verstaan onder:

1.7 agrarisch bedrijf

een bedrijf, gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren, niet zijnde een kwekerij, nader te onderscheiden in:

- a. akkerbouw en tuinbouw op open grond:
de teelt van gewassen op open grond, al dan niet onder plat glas, daaronder niet begrepen bosbouw;
- b. grondgebonden veehouderij:
een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten waarbij de productie voor meer dan 50 procent afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond waarover het bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen kan beschikken;
- c. niet-grondgebonden veehouderij:
een veehouderijbedrijf waarvan de agrarische productie voor het grootste deel afkomstig is uit de niet - grondgebonden veehouderijtak(ken).

1.35 grondgebruiksplan

plan waarin de ondernemer informatie biedt over de grondgebondenheid van de veehouderij.

1.37 hobbymatig agrarisch gebruik

het telen van gewassen en/of het uitsluitend weiden van dieren, anders dan in het kader van de uitoefening van een agrarisch bedrijf of een bedrijfsmatige agrarische nevenfunctie, niet zijnde een volkstuin.

1.54 niet-grondgebonden veehouderijtak

Onderdeel van een agrarisch bedrijf dat beschikt over onvoldoende cultuurgrond om de dieren op het eigen bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen voor meer dan 50 procent van het benodigde voer te voorzien.

1.58 paardenfokkerij

een bedrijf gericht op het fokken en opfokken van paarden en/of hengstenhouderijen, trainingsinstituten of melkproductie.

1.59 paardenhouderij

het bedrijfsmatig, niet op agrarische productie gericht houden en stallen van paarden en pony's, met als ondergeschikte nevenactiviteit het fokken, africhten, trainen en berijden van paarden en pony's;

Artikel 6 Agrarisch met waarden - Landschappelijke en natuurwaarden

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Agrarisch met waarden - Landschappelijke en natuurwaarden' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. agrarische bedrijvigheid, met dien verstande dat:
 1. kwekerijen, als bedoeld in artikel 1 onder 1.48, niet zijn toegestaan, tenzij het betreft kwekerijen die bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan;
 2. een niet-grondgebonden veehouderij uitsluitend is toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - niet grondgebonden veehouderij';
 3. een bestaande niet-grondgebonden veehouderijtak is toegestaan;
- b. instandhouding van de aldaar voorkomende danwel daaraan eigen landschaps- en natuurwaarden, zoals geomorfologische, bodemkundige, landschapvisuele, en ecologische waarden, waaronder hier in ieder geval zijn begrepen de landschaps- en natuurwaarden welke zijn gelegen ter plaatse van de aanduidingen welke zijn opgenomen in artikel 34 lid 34.1;
- c. het weiden van vee;
- d. hobbymatig agrarisch gebruik;
- e. een paardenhouderij, uitsluitend binnen een bouwvlak ter plaatse van de aanduiding 'paardenhouderij';

6.2 Bouwregels

6.2.1 Toegestane bouwwerken binnen het bouwvlak

Binnen elk bouwvlak op de gronden als bedoeld in lid 6.1, mogen uitsluitend worden gebouwd:

- a. de bij één agrarisch bedrijf behorende bedrijfsgebouwen, niet zijnde kassen;

6.4.3 Strijdig gebruik grondgebondenheid

Onder gebruik in strijd met deze bestemming wordt in elk geval gerekend het gebruik en het in gebruik laten nemen van de gronden en bouwwerken, die niet zijn voorzien van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - niet grondgebonden veehouderij', waarbij de productie voor minder dan 50 procent afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond waarover het bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen kan beschikken.

6.6.1 Wijzigingsbevoegdheid verschuiving en vergroting bouwvlak

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd, mits de noodzaak voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering is aangetoond, het plan zodanig te wijzigen, dat de, op de gronden als bedoeld in lid 6.1, aangegeven grens van een bouwvlak elders op die gronden wordt aangegeven, zulks volgens de volgende regels:

- a. het bouwvlak dient voor ten minste 50% van de oppervlakte van de daarin begrepen gronden, dezelfde gronden te blijven omvatten als ten tijde van het inwerkingtreden van het plan;
- b. geen gebouw mag door het wijzigen buiten het bouwvlak komen te liggen;
- c. de oppervlakte van het bouwvlak, op de gronden welke niet zijn gelegen ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - niet grondgebonden veehouderij' of ter plaatse van de aanduiding 'overige zone - polderlandschap', mag door het wijzigen met ten hoogste 50% worden vergroot;
- d. vergroting van het bouwvlak ten behoeve van het houden van een of meer runderen van niet-grondgebonden (melk)rundveebedrijven is niet toegestaan;
- e. indien het bouwvlak van een grondgebonden veehouderij wordt gewijzigd, gelden de volgende aanvullende regels:
 1. de oppervlakte van het bouwvlak mag niet meer bedragen dan 1,5 ha;
 2. de uitbreiding dient ruimtelijk aanvaardbaar te zijn en er dient sprake te zijn van een goede landschappelijke inpassing;
 3. in aanvulling van het bepaalde onder 1 geldt voor een (melk)rundveehouderij dat:
 - er geen sprake is van omschakeling naar een niet-grondgebonden veehouderij;
 - aan de uitbreiding een grondgebruiksplan ten grondslag ligt;
- f. in geval een bouwvlak van een niet-grondgebonden veehouderij, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - niet grondgebonden veehouderij', is gelegen op de gronden ter plaatse van de aanduiding 'reconstructiewetzone - extensiveringsgebied', mag de oppervlakte van het bouwvlak door het te wijzigen worden vergroot, mits:
 1. de extra bebouwing noodzakelijk is om voor de aanwezige dieren te kunnen voldoen aan de welzijnseisen; of
 2. het agrarisch bedrijf een omvang heeft van 70 NGE waarvan minimaal 40 NGE voortkomend uit de niet-grondgebonden veehouderij en het bedrijf op het moment van vaststelling van de reconstructieplannen door Provinciale Staten van Gelderland (Gelderse Vallei op 1 maart 2005) reeds deze minimale bedrijfsgrootte van 70 NGE waarvan minimaal 40 NGE voortkomend uit de niet-grondgebonden veehouderij bezat;
- g. in geval een bouwvlak van een niet-grondgebonden veehouderij, ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - niet grondgebonden veehouderij', niet is gelegen op de gronden ter plaatse van de aanduiding 'reconstructiewetzone - extensiveringsgebied', mag de oppervlakte van het bouwvlak door het wijzigen worden vergroot tot ten hoogste 1 ha, mits:
 1. de noodzaak van de verschuiving of vergroting wordt aangetoond, en
 2. de inpassing van de voor niet-grondgebonden veehouderij ingerichte gebouwen in het landschap op zorgvuldige wijze plaatsvindt aan de hand van een deugdelijk inrichtings- en beheersplan, waarbij onevenredige aantasting van in de directe omgeving voorkomende natuurwaarden en van de waterhuishouding en waterkwaliteit ter plaatse zoveel mogelijk dient te worden voorkomen;

- h. behoudens het bepaalde onder g mag bovenop de vergroting met 30%, de oppervlakte van het bouwvlak door het wijzigen worden vergroot ten behoeve van het voldoen aan eisen met betrekking tot het dierenwelzijn, mits het aantal dierplaatsen niet wordt uitgebreid;
- i. bestaande gebouwen in gebruik zijn ten behoeve van het betreffende agrarisch bedrijf en bestaande legaal aanwezige ondergeschikte nevenactiviteiten;
- j. de landschap- en natuurwaarden als bedoeld in artikel 34 lid 34.1, mogen door het wijzigen niet onevenredig worden aangetast;
- k. de belangen van gebruikers en/of eigenaren van nabijgelegen gronden mogen niet onevenredig worden geschaad;
- l. er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van de milieusituatie.

6.6.4 Wijzigingsbevoegdheid opnemen bestemming Agrarisch - Paardenhouderij en/of aanduidingen 'paardenhouderij' en/of 'specifieke vorm van agrarisch - rijhal'

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd het plan te wijzigen ten behoeve van het voorzien van de gronden van de bestemming Agrarisch - Paardenhouderij of de aanduidingen 'paardenhouderij' en/of 'specifieke vorm van agrarisch - rijhal', mits:

- a. de gronden ten noorden van de Bunschoterweg niet worden voorzien van de aanduiding 'specifieke vorm van agrarisch - rijhal',
- b. de behoefte aan de bestemming Agrarisch - Paardenhouderij of de aanduidingen 'paardenhouderij' en/of 'specifieke vorm van agrarisch - rijhal' wordt aangetoond aan de hand van een deugdelijk ondernemingsplan,
- c. de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden die de gebiedsaanduidingen, welke zijn opgenomen in artikel 34, beogen te beschermen, mogen door de wijziging niet onevenredig worden aangetast, en
- d. de inpassing van de gebouwen in het landschap op zorgvuldige wijze plaatsvindt aan de hand van een deugdelijk inrichtings- en beheersplan.

Locatie Achterduijst 2 Nijkerk, bron kaart bestemmingsplan

rode lijn – huidig bouwvlak met een oppervlakte van 0,6 ha

Toelichting

Ontwikkelingsmogelijkheden grondgebonden veehouderijen

Voor grondgebonden veehouderijen is in de verordening geen maximum bouwvlak aangegeven. In de planregels is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om bouwvlakken onder nadere voorwaarden te vergroten tot maximaal 1,5 ha. Gelet op de beperkte milieuruimte (met name ten aanzien van stikstof) acht de gemeente het op voorhand niet gewenst om in het bestemmingsplan grotere bouwvlakken toe te staan. Dat wil overigens niet zeggen dat de gemeente niet bereid zou zijn om grotere bouwvlakken toe te staan. Dit vergt evenwel een afzonderlijke afweging en hiervoor dient een afzonderlijke planologische procedure te worden gevolgd.

Nieuwvesting van een grondgebonden veehouderij (op een nog niet bebouwde locatie) is op basis van de planregels niet mogelijk. Maximaal gebruik van de bestaande bouwlocaties is hiervoor het uitgangspunt. Uit ruimtelijk oogpunt is het gewenst zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande opstallen, zodat het buitengebied zo veel mogelijk onbebouwd blijft. Bovendien is het uit agrarisch oogpunt ook wenselijker dat een vrijkomend agrarisch bedrijf wordt benut voor de hervestiging van een agrarisch grondgebonden bedrijf, dan dat zich hier een nieuwe, mogelijk milieugevoelige functie vestigt. Bovendien kan een nieuw toegevoegd bouwvlak de milieuruimte van de omliggende bedrijven beperken.

In bijzondere gevallen wil de gemeente wel meewerken aan nieuwvesting van een grondgebonden bedrijf, voor zover de gronden niet zijn gelegen in waardevolle open gebieden ten westen van de A28. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn in situaties waarmee hierdoor een knelpunt elders kan worden opgelost. Dit moet echter zorgvuldig afgewogen worden, waarbij er per saldo sprake moet zijn van meerwaarde voor de omgeving. Hiervoor moet dan een postzegelbestemmingsplan worden opgesteld.

Paardenbedrijven

In het buitengebied komen thans diverse vormen van 'paardenbedrijven' voor. Het maken van een duidelijk onderscheid tussen een 'regulier' agrarisch bedrijf (paardenfokkerij of -stoeterij), een 'paardenhouderij' (overwegend stalling van pension- en andere paarden) of een 'manege' is ruimtelijk relevant, aangezien de verschillende type paardenbedrijven ieder hun eigen ruimtelijke impact hebben en waarvoor dus een aparte juridische regeling is opgenomen.

Het begrip 'agrarisch bedrijf' is zo geformuleerd dat paardenfokkerij daar onder valt, maar paardenhouderij niet. De begrippen 'paardenhouderij' en 'manege' hebben een afzonderlijke omschrijving gekregen, waarmee ze buiten de agrarische bedrijvigheid worden geplaatst.

Paardenfokkerijen of -stoeterijen hebben een agrarische bestemming met een agrarisch bouwvlak gekregen. Dit is gedaan aangezien het vaak een mix van functies betreft. Door de agrarische bestemming op te nemen wordt de maximale functionaliteit en flexibiliteit geboden, mede conform het geldende bestemmingsplan.

Paardenhouderijen hebben de specifieke bestemming Agrarisch - Paardenhouderij met een bouwvlak gekregen. Binnen deze bestemming zijn tevens de bijbehorende voorzieningen als paardenbakken, longecirkels en dergelijke toegestaan.

'Maneges' zijn per geval geregeld in de sportbestemming, met al of niet een bedrijfswoning en maximale bebouwingsmaten.

Nevenactiviteiten

In de planregels van de agrarische bestemmingen is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen om niet-agrarische nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven mogelijk te maken. Voor niet-agrarische nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven mag maximaal 25% van het bebouwd oppervlak worden gebruikt:

- tot een maximum van 500 m² van de bedrijfsgebouwen voor nevenfuncties in het kader van recreatie en/of zorg;
- tot een maximum van 350 m² van de bedrijfsgebouwen voor overige nevenfuncties;

Bij de nevenactiviteiten mag een combinatie plaatsvinden van recreatie en zorg, hierbij geldt dat deze nevenactiviteiten individueel maar ook in combinatie met elkaar het maximum oppervlak van 500 m² aan bedrijfsgebouwen niet mag worden overschreden.

Nieuwbouw ten behoeve van de nevenfuncties is in beginsel niet toegestaan. Gebruik van bestaande gebouwen staat voorop. Wel kan eventueel nieuwbouw plaatsvinden indien tegelijkertijd eenzelfde oppervlakte bebouwing wordt gesloopt. Daarnaast is het toegestaan tot maximaal 1.000 m² van de bedrijfsgebouwen te gebruiken ten behoeve van de stalling van caravans/boten/campers van derden. Voor de afwijkmogelijkheid gelden nadere voorwaarden, zoals: het moet een ondergeschikte nevenactiviteit blijven, er mag geen belemmering van omliggende agrarische bedrijven plaatsvinden, uitsluitend binnen bestaande gebouwen en detailhandel is alleen toegestaan in ter plaatse voortgebrachte producten. Daarnaast mogen de nevenfuncties niet leiden tot een onevenredige aantasting van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden die het plan beoogt te beschermen. Deze waarden zijn door middel van gebiedsaanduidingen opgenomen op de verbeelding. In de voorwaarden is een verwijzing naar deze gebiedsaanduidingen opgenomen.

Bouwmogelijkheden buiten bouwvlak

Buiten de aangegeven bouwvlakken mag uitsluitend gebouwd worden ten dienste van de agrarische bestemming. Reclameborden zijn buiten het aangegeven bouwvlak niet toegestaan. Standaard dienen bedrijfsgebouwen binnen het bouwvlak te worden gebouwd.

In uitzonderingsgevallen kunnen schuilgelegenheden voor vee buiten het bouwvlak worden gebouwd. Dit kan zowel ten behoeve van een agrarisch bedrijf als ten behoeve van een naastgelegen burgerwoning of niet-agrarisch bedrijf.

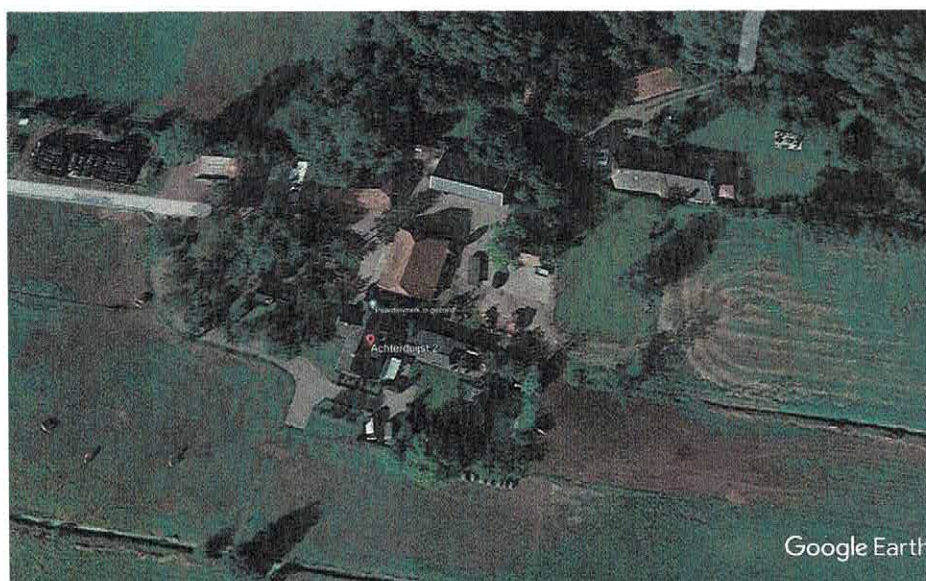
Hieraan zitten strikte voorwaarden zoals dat de oppervlakte van de bij het agrarisch bedrijf behorende gronden ten minste 5 ha bedraagt. Voor schuilgelegenheden bij burgerwoningen geldt een oppervlakte van ten minste 1 ha. Voor alle schuilgelegenheden geldt dat de afstand van de schuilgelegenheid tot de grens van het bouwvlak of bestemmingsvlak niet minder dan 50 m bedraagt. Als de afstand minder bedraagt, is het immers mogelijk om de schuilgelegenheid binnen het bouwvlak of bestemmingsvlak te situeren.

Bron: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0267.BP0168-0001/t_NL.IMRO.0267.BP0168-0001.html# 6.4 Agrarischebestemmingen

Bedrijfssituatie

Na het bezoek van Clevin aan de [aanvrager] op 16 juli 2021 is door de [aanvrager] een nieuw bedrijfsplan opgesteld. Clevin heeft de definitieve versie van dit bedrijfsplan genaamd: "Melkvee- en paardenhouderij Achterduijst, ontvangen op 21 oktober 2021, zie bijgaand. Uit dit bedrijfsplan worden nu enkele gegevens overgenomen en aangevuld met eigen waarnemingen.

De [aanvrager] exploiteert aan de Achterduijst 2 in Nijkerk een agrarisch bedrijf. De ouders van [ondernemer 2] hebben de boerderij in 1979 overgenomen van hun ouders. De boerderij is al vele decennia in de familie. Van oudsher was het een melkveehouderijbedrijf met een varkensfokkerij; de varkensfokkerij is in 1997 a.g.v. milieumaatregelen gesaneerd en beëindigd.

[Ondernemer 2] heeft als hoofdberoep hoefsmid met alle benodigde diploma's, erkend leerbedrijf, lid van Nederlandse vereniging van Hoefsmeden, aangesloten bij Europese Federatie van hoefsmedenverenigingen (EFFA) zie ook: <http://www.gijsbertbouw.nl/>. Maar [ondernemer 2] is ook voor gemiddeld 24 per week werkzaam voor de melkveehouderij, als paardenfokker van raszuivere Haflingers, hengstenhouder en Internationaal aspirant jurylid NHPS en aangesloten bij de Koninklijke Vereniging Het Nederlandse Trekpaard en De Haflinger, afgekort K.V.T.H..

[Ondernemer 3] , paardenmelkster, zie ook <https://www.paardenmelknijkerk.nl/>, en paardencoach, zie ook <https://www.judithbouw.nl/>, verzorgt de paarden en stallen. Daarnaast is [ondernemer 3] voor 18 uur/week werkzaam als verzorgende IG.

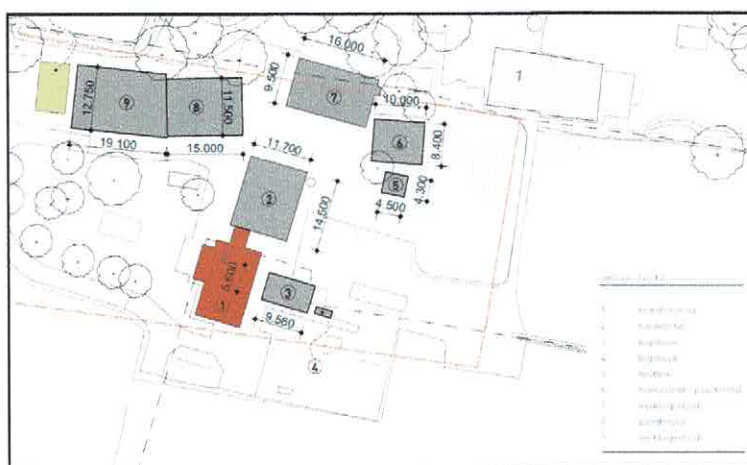
Opleiding NLP Paardencoaching

Heb je zelf een paard of wil je gaan werken met paarden? Wil je van werken met paarden en mensen je beroep maken? Wil je anderen laten ervaren wat paarden je kunnen leren over je eigen gedrag en gevoel? Dan is de opleiding NLP Paardencoaching wellicht iets voor jou. In de afgelopen jaren hebben we veel met paarden gewerkt om deelnemers in onze trainingen te laten spiegelen, zowel in bedrijfstrainingen als voor particulieren. Met behulp van paarden bleken we in staat heel snel en met heel veel impact inzicht te geven in je eigen gedrag. Dan is het belangrijk dat je zuiver leert vertalen. Van paardentaal naar mensentaal, zonder je eigen invulling eraan te geven. Zie o.a.: <https://innerqi.nl/persoonlijke-groei/opleiding-nlp-paardencoaching/>

De activiteiten van het bedrijf betreffen op dit moment in hoofdzaak de volgende:

- de exploitatie van een gangbare melkveehouderij met (in zijn maximale omvang) 24 melkkoeien en 8 stuks jongvee: deze staan in een oude grupstal. Het bedrijf heeft momenteel een areaal van ca. 13 hectare aan cultuurgronden in beheer, waarvan een huiskavel van ca. 7 ha in eigendom en ca. 6,5 ha reguliere pacht op korte afstand van de boerderij.
- de oppervlakte van het bouwvlak is ca. 0,6 ha.
- het fokken en verhandelen van paarden. Momenteel heeft het bedrijf 10 paarden ouder dan 3 jaar, 10 paarden jonger dan 3 jaar, waarvan 7 fokmerries en 2 dekhengsten.
- het melken van paarden, het verkopen van paardenmelk en het verkopen van verzorgingsproducten die met paardenmelk zijn gemaakt.
- een hoefsmederij; het bekappen en beslaan van paarden.
- coaching van mensen met psychische problemen met behulp van een paard.

De locatie is juridisch eigendom van deels [ondernemer 1] en deels van [ondernemers 2 en 3]. De economisch eigenaar is de maatschap Bouw.

tekening 1 huidige situatie
Bron: bedrijfsplan

Door ruimtegebrek is een deel van de paarden nu bij een collega-bedrijf ondergebracht. De paardenstal is niet meer van deze tijd. De indeling heeft niet de gewenste afmetingen, volgens de nieuwe norm om paarden te houden. De sectorraad Paarden geeft aan dat de oppervlakte van de box voor hoogdrachtige merries tijdens het veulen en voor een merrie met een veulen minimaal 12 m² is, tenzij er minimaal 8 uur weidegang per dag wordt toegepast.

Het bedrijf is de grootste raszuivere haflinger fokker van Midden-Nederland en ook de enige paardenmelkerij van Midden-Nederland.

Ter vervanging van de werktuigenbergingen, zullen, binnen het geldende bouwperceel, twee nieuwe loodsen c.q. werktuigenbergingen worden gerealiseerd. Het bedrijf beschikt over omgevingsvergunningen voor het realiseren van een nieuwe werktuigenberging van 525 m² en het herbouwen van de te slopen werktuigenloods van 200 m² groot. Beide gebouwen worden volgens het bedrijfsplan opgericht voor de melkveehouderij.

Een overzicht van de te slopen bebouwing is opgenomen in tekening 2. Wanneer de sloop eenmaal uitgevoerd is, blijven grosso modo de volgende gebouwen over:

- de bedrijfswoning.
- een constructief slechte paardenstal.
- een gedateerde, maar volgens aanvrager nog prima functionerende grupstal voor de melkkoeien, waarin ook het jongvee onder is gebracht.

tekening 2 overzicht te slopen gebouwen
Bron: bedrijfsplan

Plan

Om het bedrijf duurzaam in stand te houden, is een tweeledige aanpak nodig. Er is een herverdeling van de taken nodig en de bedrijfshuisvesting van de paarden moet worden vergroot en verbeterd om het marktpotentieel van de fokkerij en de paardenmelk beter te benutten. [Ondernemer 2] krijgt dan de ruimte om zijn arbeidsbelasting (in de hoefsmederij) te verminderen.

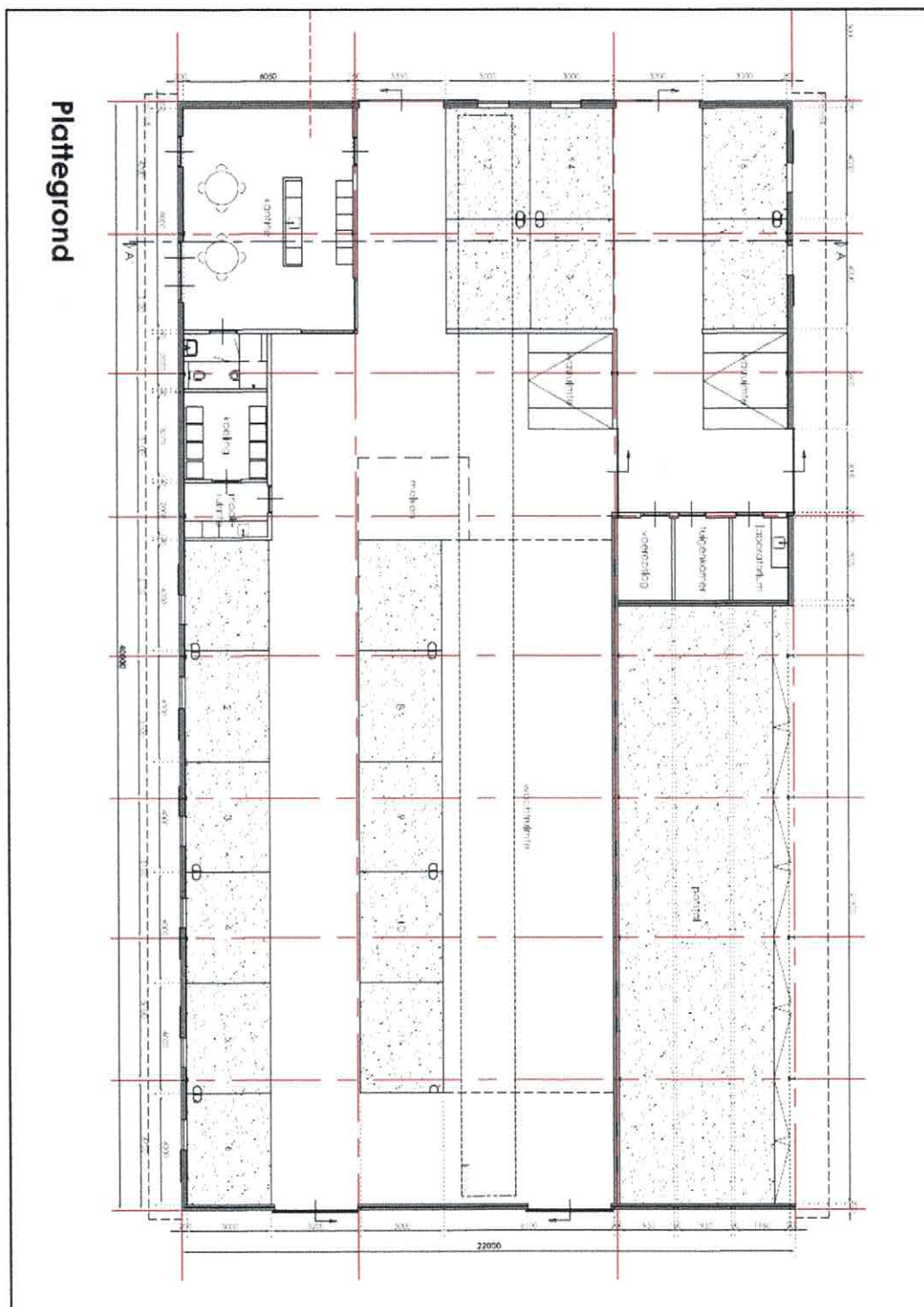
De marktpotenties bieden ruimte om meer tijd te besteden aan de paardenfokkerij en – melkerij. De rest van het omzetverlies kan worden gecompenseerd doordat [ondernemer 3] fulltime ondernemer wordt en zich zodoende ook fulltime op de paardenmelkerij en de paardencoaching kan richten en dit kan laten groeien en professionaliseren.

Er is een nieuwe stal nodig voor 20 volwassen paarden en 20 (jonge) opfokpaarden, in boxen van minimaal 3 bij 4 meter. De totale oppervlakte van de nieuwe stal is ca. 770 m² en valt buiten het huidige bouwvlak, zie tekening 3. De nieuwe paardenstal ligt op 50 m afstand van de burens Achterduijst 1.

De vergroting van de paardenhouderij en de verdere uitrol van de paardencoaching zorgt naar verwachting voor omzetgroei van € Voor de paardenhouderij komt dit voort uit de volgende bedrijfsactiviteiten:

- Het bedrijf verzorgt in de huidige situatie 15 dekkingen per jaar met twee eigen hengsten. In de nieuwe situatie kunnen dat 40 dekkingen per jaar worden met 3 hengsten. Tegen een huidige prijs van gemiddeld € per dekking, leidt dat tot een omzetgroei van €
- Waar het bedrijf in de huidige situatie gemiddeld 4 veulens per jaar verkoopt, worden dat er in de nieuwe situatie 10 per jaar. Een veulen wordt gemiddeld voor € per stuk verkocht. Omgerekend is dat een omzetgroei van € (correctie Clevin: € i.p.v. €).
- Door het lage aantal paarden is de paardenmelkerij nu geen stabiele bron van verkoop. In de nieuwe situatie kunnen (tijdens verschillende periodes) 10 paarden per jaar gemolken worden. Een paard levert dan 2 liter melk per dag, die een verkoopprijs heeft vaneuro per liter. Per paard is zo sprake van € omzet op jaarbasis, wat in totaal neerkomt op een stabiele bron van inkomsten à €

Zie ook Winst & verliesrekening, bijlage 1, en Investerings- en financieringsbegroting, bijlage 2.

Tekening 3 plattegrond inrichting paardenstal, tekening verstrekt door de opdrachtgever.

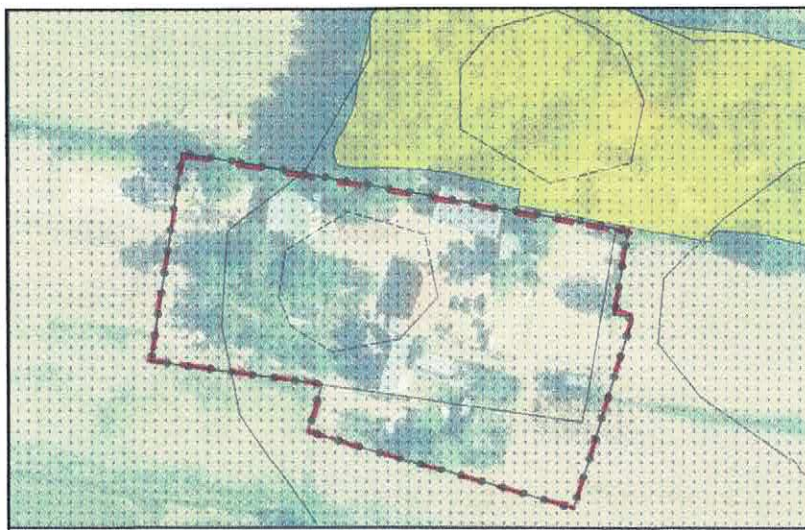
Opm. de lengtemaat van de stal is in tekening 4 verkort van 40 m naar 35 m, waardoor de oppervlakte ca. 770 m² bedraagt. Het is niet bekend van welke oppervlakte dit ten koste gaat.

Tekening 4 eindsituatie
Bron: bedrijfsplan

Op tekening 4 zijn rechtsonder ook zgn. paddocks aangegeven. In het bedrijfsplan is daar niets over opgenomen: deze vallen buiten het beoogde bouwblok.

De aangevraagde uitbreiding van de paardenstal valt binnen het vlak, zoals dat is aangegeven op de kaart van het bestemmingsplan met een **rode onderbroken lijn** met een oppervlakte van ca. 0,75 ha, zie onderstaand.

Advies/conclusie

- Inleiding

De gemeente Nijkerk heeft Clevin opdracht gegeven het agrarische ondernemingsplan te beoordelen, behorend bij het ontwerp wijzigingsplan 'Buitengebied Nijkerk 2017, 9e wijziging Achterduijst 2, Nijkerk. Dit ondernemingsplan is door adviesbureau Clevin als onvoldoende beoordeeld. Er ontbreken veel gegevens en de onderbouwing moet ook als onvoldoende worden gekwalificeerd.

Tijdens het bedrijfsbezoek van Clevin aan de [aanvrager] is geadviseerd om een actueel bedrijfsplan op te stellen. Clevin heeft de definitieve versie van dit bedrijfsplan "Melkvee- en paardenhouderij Achterduijst" op 21 oktober 2021 ontvangen.

Opmerking:

De in het bedrijfsplan gebruikte terminologie/ begrippen komen niet altijd overeen met de gehanteerde begrippen zoals opgenomen in het vigerende bestemmingsplan artikel 1- Begrippen. Bij onze beoordeling wordt uitgegaan van de begrippen zoals die zijn opgenomen in het vigerende bestemmingsplan. Dit betekent dat de verstrekte gegevens ook door ons zullen worden "vertaald" naar deze formele begrippen.

Er volgt nu eerst een korte schets van ontwikkelingen binnen de veehouderij, dan de bevindingen over het bedrijfsplan, de noodzaak van een nieuwe paardenstal, een typering van het bedrijf en de volledigheid van het bedrijf en tenslotte de conclusies en het advies.

- **Korte schets algemene ontwikkelingen binnen de landbouw c.q. de melkveehouderij**

Binnen de landbouw, en specifiek de melkveehouderij, is een ontwikkeling gaande van enerzijds een verdere schaalvergroting en anderzijds een verbreding door meer specialistische, kleinschalige verschillende agrarische activiteiten.

De schaalvergroting binnen de melkveehouderij kenmerkt zich door grote bedrijven met minimaal 100 koeien, minimaal 40 ha weidegrond en de inzet van robots voor het melken.

Daar tegenover staan meer kleinschalige gemengde bedrijven die, op basis van hun huidige bedrijfsomvang voor wat betreft grond en dieren, er een ander agrarisch product bij gaan nemen, zoals natuur- en landschapsbeheer of paardenfokkerij, en/ of zich meer gaan toeleggen op de zgn. verbrede landbouw of multifunctionele landbouw.

40% van de agrarische bedrijven haalt inkomsten uit verbreding - 12 januari 2021

Steeds meer agrarische bedrijven hebben een aanvullende inkomstenbron uit nevenactiviteiten, blijkt uit cijfers van het CBS. Bij alle vormen van verbreding was de afgelopen vijf jaar een stijging te zien. Die stijging was het grootst bij bedrijven die duurzame energie produceren als nevenactiviteit.

Het aantal agrarische bedrijven dat een aanvullende inkomstenbron heeft is sinds 2016 van 14.000 gestegen tot 22.000 in 2020. Dat is een toename van 60% schrijft het CBS die die cijfers baseert op de Landbouwtelling. Uit het [bericht van CBS](#) blijkt dat 42% van de bedrijven een of meer verbredingactiviteiten heeft ontplooid. Meer dan een derde van de bedrijven heeft meer dan een aanvullende inkomstenbron. Het aantal bedrijven dat zich toelegt op de productie van duurzame energie voor derden is het hardst gegroeid. In 2020 werden dat er 3500, ongeveer drie keer zoveel dan in 2016.

Nevenactiviteiten

Er zijn verschillende nevenactiviteiten die agrarische bedrijven kunnen ontplooiën: verkoop aan huis, zorglandbouw, productie van duurzame energie of natuur- en landschapsbeheer bijvoorbeeld. Agrarisch natuur- en landschapsbeheer blijft in aantal de grootste verbredingsactiviteit, aldus het CBS, met 8200 bedrijven in 2020, 55% meer dan in 2016. 7200 bedrijven verkopen producten aan consumenten of levert direct aan horeca en detailhandel.

Bron: <https://www.groenkennisnet.nl/nieuwsitem/40-van-de-agrarische-bedrijven-haalt-inkomsten-uit-verbreding-1>

- **Noodzaak nieuwe paardenstal**

De huidige paardenstal is sterk verouderd en de paardenboxen zijn te klein. Het is een oude houten stal, die ook niet voldoet aan de huidige normen met betrekking tot het dierenwelzijn. Verder is in het bedrijfsplan aangegeven dat ondernemer zijn werkzaamheden voor de hoefsmederij wil gaan verminderen, omdat deze activiteit, gezien zijn leeftijd, te zwaar wordt.

Om het verlies aan inkomsten op te vangen en om beter te kunnen voldoen aan de vraag naar paardenmelk en aanverwante producten, wil V.O.F. Achterduijst het aantal paarden verdubbelen. Daarvoor is in de huidige stal echter geen ruimte voor aanwezig.

Bovendien is de huidige stal naar ons oordeel ook brandgevaarlijk, tijdens ons bedrijfsbezoek lag er stro en hooi in deze oude stal opgeslagen. Het is in die zin ook noodzakelijk dat er een nieuwe huisvesting voor de paarden komt. De minister van landbouw mevr. Schouten geeft m.b.t. brandveiligheid in stallen hierover een brief 2^e Kamer gestuurd, zie onderstaand.

Schouten wil brandveiligheid stallen aanscherpen 24 maart 2021

Landbouwminister Carola Schouten erkent dat er een betere aanpak nodig is om stalbranden in de toekomst te voorkomen. Dat zegt ze in een reactie op een rapport dat de Onderzoeksraad voor Veiligheid 24 maart publiceerde over stalbranden in de veehouderij.

De raad concludeert dat het bij de aanpak van stalbranden ontbreekt aan goede prioritering en sturing. Ook vindt de raad dat bedrijfseconomische belangen een te grote rol spelen bij de totstandkoming van maatregelen, dat overheidsbeleid tegenstrijdig werkt en dat er te weinig kennis is over de oorzaken van stalbranden.

Schouten erkent dat de aanpak tot nu toe faalt. 'Er wordt een grotere verantwoordelijkheid van het ministerie van LNV gevraagd en die moeten we nu gaan nemen', aldus de minister.

Bron: <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2021/03/24/schouten-wil-brandveiligheid-stallen-aanscherpen>

De voorgestelde bouw van de stal is naar ons oordeel functioneel en voldoet aan de eisen m.b.t. dierenwelzijn.

Ten aanzien van de nieuw te bouwen stal, zoals vermeld op tekening 4, zijn er 2 opmerkingen:

- a. Het is onduidelijk waar het stro en hooi in de toekomst wordt opgeslagen. Het is niet gewenst om deze in de nieuw te bouwen stal onder te brengen, i.v.m. de brandveiligheid. De nog te bouwen overige nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen hebben naar ons oordeel voldoende ruimte om daar stro en/ of hooi in op te slaan.
- b. Op tekening staan paddocks aangegeven. Het is onduidelijk of deze ook worden aangelegd en ook of deze binnen het bouwvlak moeten liggen.

- **Typering van het bedrijf: agrarisch productie gericht**

Op grond van ons bedrijfsbezoek en op basis van het actuele bedrijfsplan worden er op het bedrijf Achterduijst 2 te Nijkerk de volgende agrarische werkzaamheden verricht:

- hoefsmederij; de werkzaamheden worden op locatie verricht, dus niet ter plaatse van Achterduijst 2. Deze werkzaamheden beschouwen wij als "agrarisch aanverwant";
- melkveehouderij; het huidige aantal koeien wordt niet uitgebreid en blijft in omvang gelijk. Deze activiteit is geheel gericht op agrarische productie.
- Paardenfokkerij; deze activiteit is ook geheel agrarisch gericht op productie;
- paardenmelkerij; naast de verkoop van paardenmelk worden er ook zgn. paardenmelkproducten uit melk van de eigen melkerij verkocht. Dit is een zgn. toegevoegde waarde van eigen agrarische productie;
- paardencoaching; dit vindt individueel plaats aan de Achterduijst 2, deze activiteit is eveneens als "agrarisch aanverwant" aan te merken.

Zoals in de uitgangspunten vermeld, worden in het vigerende bestemmingsplan o.a. de volgende begrippen gehanteerd:

1.7 agrarisch bedrijf

een bedrijf, gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of het houden van dieren, niet zijnde een kwekerij, nader te onderscheiden in:

- a. akkerbouw en tuinbouw op open grond:
de teelt van gewassen op open grond, al dan niet onder plat glas, daaronder niet begrepen bosbouw;
- b. grondgebonden veehouderij:
een agrarisch bedrijf dat gericht is op het ontwikkelen van activiteiten waarbij de productie voor meer dan 50 procent afhankelijk is van het producerend vermogen van de grond waarover het bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen kan beschikken;
- c. niet-grondgebonden veehouderij:
een veehouderijbedrijf waarvan de agrarische productie voor het grootste deel afkomstig is uit de niet - grondgebonden veehouderijtak(ken).

1.58 paardenfokkerij

een bedrijf gericht op het fokken en opfokken van paarden en/of hengstenhouderijen, trainingsinstituten of melkproductie;

1.59 paardenhouderij

het bedrijfsmatig, niet op agrarische productie gericht houden en stallen van paarden en pony's, met als ondergeschikte nevenactiviteit het fokken, africhten, trainen en berijden van paarden en pony's;

Hoewel in de verschillende documenten van V.O.F. Achterduijst het bedrijf wordt aangeduid als een paardenhouderij, is dit in relatie tot de begripsomschrijvingen van het bestemmingsplan naar onze mening niet juist c.q. werkt dat verwarrend. Nergens is vermeld en zo is ons dat ook medegedeeld, dat er een rijhal of buitenbak voor paarden moet komen of dat er rijlessen gegeven gaan worden, ook heeft de fam. Bouw hiervoor de benodigde diploma's niet.

Op grond van de begripsomschrijvingen van het bestemmingsplan zijn wij van oordeel dat het bedrijf van V.O.F. Achterduijst getypeerd kan worden als een agrarisch bedrijf met een melkveehouderij tak en een paardenfokkerij, omdat er hier sprake is van een zgn. "productie van paarden en daarvan afgeleide producten" en niet van een "gebruik van paarden". Dit betekent dat het bedrijf te typeren is als agrarisch bedrijf, dat op grond van de begripsomschrijvingen van het bestemmingsplan getypeerd kan worden als een agrarisch bedrijf met een melkveehouderij tak en een paardenfokkerij.

Alleen bij de paardencoaching ligt dat anders, daar wordt gebruik gemaakt van het paard (niet productie-, maar gebruiksggericht). Hiervoor zijn echter geen speciale gebouwen, ruimtes, voorzieningen o.i.d. aanwezig en noodzakelijk. Het is in deze geen fysiek gebruik van een paard, zoals bij paardrijden waarvoor een rijhal en een buitenbak noodzakelijk zijn, maar een meer "psychologisch gebruik".

• Volwaardig agrarisch bedrijf

De [aanvrager] heeft momenteel een agrarisch nevenbedrijf. De hoofdinkomsten komen uit de hoefsmederij van [ondernemer 2] en voor een deel uit de inkomsten van [ondernemer 3] voor 18 uur/week werkzaam als verzorgende IG.

Om de huidige omvang van het bedrijf te kunnen beoordelen en of er straks sprake zal zijn van een volwaardig agrarisch bedrijf, hebben wij, ten behoeve van een beoordeling in relatie tot het bestemmingsplan, gebruik gemaakt van het zgn. Rekenmodel WUR. Dit model geeft een indicatie omtrent omvang en type van een agrarisch bedrijf.

In bijlage 3 is voor de situatie 2021 en 2025 een berekening gemaakt. Uit deze berekeningen blijkt dat er sprake is van een zeer klein agrarisch bedrijf, maar deze uitkomst is voor een deel niet in overeenstemming met de werkelijke situatie.

In de berekeningen van dit Rekenmodel kunnen geen gegevens worden ingevuld voor bijvoorbeeld de paardenmelk en de opbrengsten van de paarden ed. Het gaat hier om de zgn. toegevoegde waarde van enkele agrarische producten.

Wanneer de toegevoegde waarde hieraan wordt toegevoegd is naar ons oordeel in 2021 sprake van een klein agrarisch bedrijf met ca. 0,75 arbeidsjaareenheid en naar verwachting in 2025 met ca. 1 arbeidsjaareenheid.

Resumerend: Op dit moment is geen sprake van een volwaardig agrarisch bedrijf maar van een zgn. nevenberoepsmatig agrarisch bedrijf. Indien het bedrijf zich ontwikkelt, zoals geschetst is in het bedrijfsplan, ontstaat er naar onze mening wel een volwaardig agrarisch bedrijf in 2025.

Wij merken hierbij wel op dat er in 2025 nog aanzienlijke inkomsten zijn uit de zgn. agrarisch aanverwante activiteiten, zoals de hoefsmederij en de paardencoaching, hoewel deze nauwelijks om extra ruimte vragen. De hoefsmederij gebeurt op locatie en er is op de locatie Achterduijst alleen een werk- en opslagplaats voor de benodigde materialen aanwezig.

Bij de paardencoaching wordt gebruikt gemaakt van bestaande voorzieningen; het bedrijfsplan vermeldt daar het volgende over: "Afgezien van een gespreksruimte zijn voor de paardencoaching geen aparte ruimtes of gebouwde voorzieningen nodig. De paardencoaching kan gefaciliteerd worden met de voorzieningen die reeds voor de *paardenhouderij* (red. paardenfokkerij) nodig zijn".

Voor wat betreft de zgn. afstand van 50 m tot een woning merken wij op dat de nieuwe paardenstal buiten deze zone ligt, maar dat de grupstal binnen deze zone ligt.

Deze grupstal is oud, maar al die tijd in gebruik geweest als stal voor melkvee. In het bedrijfsplan wordt deze als een "nog prima functionerende grupstal voor de melkkoeien" gezien.

Hoewel Clewin deze aangebonden stal vanwege het jaargetijde niet in gebruik heeft gezien, is onze ervaring dat de sta- en ligplaatsen vaak te klein zijn (de koeien zijn tegenwoordig groter dan vroeger) en dit traditionele huisvestingstype achterhaald is. Het is niet bekend of de grupstal voldoet aan de eisen vanuit dierenwelzijn.

In het bedrijfsplan is niet aangegeven of er een beëindiging van de melkveehouderij komt, zoals in een eerder stadium het geval was. De [aanvrager] wil zich nu gaan richten op de directe verkoop van melk aan huishoudens wat een hogere opbrengst kan geven.

In bijlage 2 is de Investerings- en financieringsbegroting opgenomen. Wat ons opvalt is dat de kosten van de bouw van een nieuwe paardenstal relatief laag zijn: dit komt waarschijnlijk omdat deze stal geheel in eigen beheer en met eigen arbeid wordt gebouwd.

• Conclusie

De uitgangspunten voor een agrarische beoordeling van dit ondernemersplan, dat tot doel heeft om een paardenstal te bouwen ten behoeve van de paardenfokkerij en -melkerij en het bouwvlak te vergroten voor de locatie Achterduijst 2, zijn de volgende artikelen in het vigerende bestemmingsplan:

- a. *artikel 6.6.1, aanhef: "mits de noodzaak voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering is aangetoond".*

In het voorgaande is aangegeven:

- ✓ het betreft een agrarisch op productie gericht bedrijf
- ✓ op basis van het bedrijfsplan ontwikkelt het bedrijf zich tot een volwaardig agrarisch bedrijf
- ✓ de noodzaak van een nieuwe paardenstal

Probleem voor het bedrijf is dat het in haar voortbestaan als agrarisch bedrijf wordt belemmerd, indien er geen nieuwe paardenstal wordt gebouwd en er geen vergroting c.q. wijziging van het bouwvlak plaatsvindt.

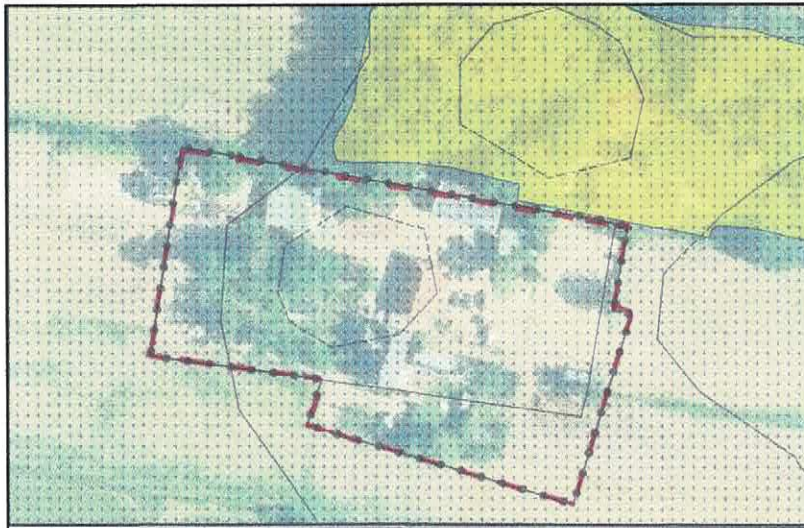
Om het verlies aan inkomsten op te vangen vanwege het verminderen van de werkzaamheden van de hoefsmederij en tegelijkertijd de paardenfokkerij en -melkerij uit te breiden, is het proces van transitie, gezien de ontwikkelingen in de landbouw, reëel en noodzakelijk.

Met de nu voorgestelde transitie en uitbreiding is de verwachting dat de komende jaren een volwaardig agrarisch bedrijf zal ontstaan.

De melkveehouderij biedt in deze situatie geen mogelijkheid om uit te breiden en zal wellicht zelfs moeten worden beëindigd, gelet op de eisen vanuit milieu en noodzakelijke investeringen.

De grootte van het huidige bouwblok bedraagt nu ca. 0.6 ha. en is te klein om de paardenstal te bouwen. Artikel 6.6.1 van het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om het bouwvlak te vergroten tot maximaal 1,5 ha.

Om de nieuwe paardenstal te bouwen zou het bouwvlak vergroot moeten worden tot minimaal 0,75 ha: dit komt overeen met het vlak, zoals dat is aangegeven op het bestemmingsplan met **een rode onderbroken lijn** met een oppervlakte van ca. 0,75 ha, zie onderstaand.

- b. artikel 6.6.4 onder b: "**de behoefte** aan de bestemming 'Agrarisch - Paardenhouderij' of de aanduiding 'paardenhouderij' en/of 'specifieke vorm van agrarisch - rijhal' wordt aangetoond aan de hand van een deugdelijk ondernemingsplan".

Op basis van het voorgaande is Clevin van mening dat een beoordeling op basis van artikel 6.6.4 niet relevant is omdat het onderhavige bedrijf in hoofdzaak een agrarisch gericht bedrijf betreft.

Hoogachtend,

Ing. C.L.M. Clemens.

Bijlage 1 winst en verliesrekening

V.O.F. Achterduijst en Maatschap Bouw
Achterduyst 2
3861 MP Nijkerk

Winst en verliesrekening

Winst en verliesrekening

	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
			in bewerking										
<u>Omzet</u>													
Hoefsmederij													
Paardenmelkerij en paarden handel													
Melkveehouderij													
Zonnepanelen													
Paarden coaching													
<u>Kosten</u>													
Totale kosten en inkopen Hoefsmederij													
Directe kosten paarden en rundvee													
Directe kosten paarden coaching													
Huisvestingskosten													
Inventariskosten													
Opleidingskosten													
Verkoop- en algemene kosten													
Cash flow													
Afschrijvingen													
Resultaat													

Resultaat exclusief hoefsmederij

De jaarrekening 2020 zal naar verwachting in oktober 2021 beschikbaar zijn.

De cijfers over 2018 en 2019 zijn ontleend aan jaarrekeningen de 2018 en 2019 waarbij een samenstellingsverklaring is afgegeven.

De bedragen zijn afgerond op een veelvoud van € 1.000.

Bijlage 2 investerings- en financieringsbegroting

**V.O.F. Achterduijst en Maatschap Bouw
Achterduyst 2
3861 MP Nijkerk**

Investering- en financieringsbegroting

<u>Investeringen</u>	<u>Investering</u>	<u>Restwaarde</u>	<u>Afschrijving per jaar</u>
Verplaatsen loods	-----	-----	-----
Werktuigenberging	-----	-----	-----
Paardenstal met inrichting	-----	-----	-----
Investeringen in roerende zaken	-----	-----	-----
<u>Financiering</u>			
Eigen middelen:			
Vanuit Maatschap	-----		
Vanuit privé	-----		
Bij derden:	-----		

Controle getal	---		
<u>Rente en aflossingen</u>			
Aflossing: af te lossen in 20 jaar	-----		
Rente:			
	2023	-----	-----
	2024	-----	-----
	2025	-----	-----
	2026	-----	-----
	2027	-----	-----
	2028	-----	-----
	2029	-----	-----
	2030	-----	-----

De arbeid voor het realiseren van de bouw wordt gedeeltelijk zelf gedaan.

De afschrijvingspercentages zijn ontleend aan de landelijke fiscale landbouwnormen over 2020.
De restwaarden zijn gelijk gesteld aan de fiscale bodemwaarde.

De bedragen zijn afgerond op een veelvoud van € 1.000.

Bijlage 3a rekenmodel WUR – huidige situatie 2021

WAGENINGEN

ECONOMIC RESEARCH

NSO: Grassoort en type vee (NSO: Grassoort)

In statistiek en onderzoek worden bedrijven vaak ingedeeld naar bedrijfstype en bedrijfsomvang. Sinds 2010 wordt daarvoor de NSO-typering en de Standaardopbrengst (SO) gebruikt. Ook voor beleid wordt gebruik gemaakt van deze kengetallen.

Wageningen Economic Research berekent en beheert de normen en biedt op internet een rekenmodule aan, waar bedrijfsgegevens kunnen worden ingevuld en waar deze rapportage wordt samengesteld.

Dit rapport is via die rekenmodule samengesteld op 2021-10-15

De gegevens en de gebruikte normen horen bij de Landbouwtelling van 2021

De ingevoerde gegevens leiden tot de volgende informatie:

Hoofdtype	4 - Graasdierbedrijven
Subtype	4500 - Melkveebedrijven
Totale oppervlakte cultuurgrond	13 ha
Standaardopbrengst (SO)	----- euro
Standaardverdienencapaciteit (SVC)	----- euro
Grootteklasse o.b.v. SVC	Klasse 1: < 25.000 euro: zeer kleine bedrijven

Specificatie van ingevoerde gegevens, normen en SO per product

Grasland en weiden

Blijvend grasland	13	ha, gemeten maat	-----
-------------------	----	------------------	-------

Paarden, pony's en ezels

Fokpaarden jonger dan 3 jaar stokmaat >= 1.57 m	10	aantal dieren	-----
Fokpaarden ouder dan 3 jaar stokmaat >= 1.57 m	10	aantal dieren	-----

Rundvee: melk- en fokvee (geen vleesvee)

Fokjongvee 1 tot 2 jaar vrouwelijk	4	aantal dieren	-----
Fokjongvee jonger dan 1 jaar vrouwelijk	4	aantal dieren	-----
Melk- en kalfkoeien	24	aantal dieren	-----

¹⁾ Aan de kalveren jonger dan 1 jaar wordt geen norm toegelend, omdat de opbrengst van die dieren is meegenomen in de norm van de koeien.

Bron: <https://www.wecr.wur.nl/neg/>

WAGENINGEN
 UNIVERSITY & RESEARCH

Bedrijfsgegevens en rekenmodule 2021-10-15

In statistiek en onderzoek worden bedrijven vaak ingedeeld naar bedrijfstype en bedrijfsomvang. Sinds 2010 wordt daarvoor de NSO-typering en de Standaardopbrengst (SO) gebruikt. Ook voor beleid wordt gebruik gemaakt van deze kengetallen.

Wageningen Economic Research berekent en beheert de normen en biedt op internet een rekenmodule aan, waar bedrijfsgegevens kunnen worden ingevuld en waar deze rapportage wordt samengesteld.

Dit rapport is via die rekenmodule samengesteld op 2021-10-15

De gegevens en de gebruikte normen horen bij de Landbouwtelling van 2021

De ingevoerde gegevens leiden tot de volgende informatie:

Hoofdtype	4 - Graasdierbedrijven	
Subtype	4500 - Melkveebedrijven	
Totale oppervlakte cultuurgrond	13	ha
Standaardopbrengst (SO)	-----	euro
Standaardverdien capaciteit (SVC)	-----	euro
Grootteklasse o.b.v. SVC	Klasse 1: < 25.000 euro: zeer kleine bedrijven	

Specificatie van ingevoerde gegevens, normen en SO per product

Grasland en weiden

Blijvend grasland	13	ha, gemeten maat	-----
-------------------	----	------------------	-------

Paarden, pony's en ezels

Fokpaarden jonger dan 3 jaar stokmaat >= 1.57 m	20	aantal dieren	-----
Fokpaarden ouder dan 3 jaar stokmaat >= 1.57 m	20	aantal dieren	-----

Rundvee: melk- en fokvee (geen vleesvee)

Fokjongvee 1 tot 2 jaar vrouwelijk	4	aantal dieren	-----
Fokjongvee jonger dan 1 jaar vrouwelijk	4	aantal dieren	-----
Melk- en kalfkoeien	24	aantal dieren	-----

R) Aan de kalveren jonger dan 1 jaar wordt geen norm toegekend, omdat de opbrengst van die dieren is meegenomen in de norm van de koeien.

Bijlage 3c rekenmodel WUR – toelichting

Bedrijfstype

De agrarische bedrijven in Nederland verschillen onderling sterk in bedrijfsopzet. Op het ene bedrijf wordt bijvoorbeeld melk geproduceerd en op een ander bedrijf appels. Om bedrijven te kunnen indelen en met elkaar te kunnen vergelijken wordt de Standaardopbrengst (SO) gebruikt. Met behulp van de SO-normen kunnen de appels en de koeien bij elkaar worden geteld en kan de economische bedrijfsomvang (SO) en het NSO-bedrijfstype (specialisatiegraad) van agrarische bedrijven worden berekend. Informatie over de verschillende typen is opgenomen in de notities op de website:

[Wageningen Economic Research](https://www.wecr.wur.nl/neg/)

Standaardopbrengst (SO)

De bedrijfsomvang van een bedrijf wordt gemeten in Standaardopbrengst (SO). Voor elke gewas- en diersoort uit de Landbouwtelling is een SO-norm berekend, die de opbrengsten per eenheid weergeeft die onder normale omstandigheden op jaarbasis behaald worden. De bedrijfsomvang wordt berekend als een sommatie van alle eenheden van de producten maal hun SO-norm. De opbrengsten van toeslagen, subsidies en verbredingsactiviteiten zijn niet meegenomen in de normen en dus ook niet in de totale SO van het bedrijf.

Standaard verdien capaciteit (SVC)

De bedrijfsomvang in SO is over bedrijfstypen heen niet sterk gerelateerd met de arbeidsinzet of het resultaat van een bedrijf. Een akkerbouwer houdt van 100.000 euro opbrengsten bijvoorbeeld meer over dan een vleesvarkenshouder. Met het kengetal SVC wordt daarvoor gecorrigeerd. De SVC geeft een beeld van de vergoeding voor de inzet van arbeid en kapitaal (toegevoegde waarde) die op basis van standaarden gemiddeld in een jaar wordt behaald met de betreffende agrarische productie. De werkelijk gerealiseerde toegevoegde waarde van een bedrijf zal nooit gelijk zijn aan de berekende SVC, vanwege verschillen in prijsvorming, technisch resultaat, productbewerking, subsidies en/of multifunctionele activiteiten.

Grootteklasse SVC

Voor het handiger gebruik van de SVC zijn standaard-grootteklassen vastgesteld. De gehanteerde grenzen van die klassen zijn gebaseerd op de gemiddelde verhouding van de SVC per arbeidskracht en dus min of meer bij een gemiddeld-efficiënte arbeidsinzet. De werkelijke arbeidsinzet van een bedrijf hangt mede af van de mate van mechanisering. Omdat de werkelijke toegevoegde van een bedrijf af kan wijken van de norm is het mogelijk dat de omschrijving bij de grootteklasse niet van toepassing is op het individuele bedrijf. De uitkomsten moeten dan ook vooral als een (globale) richtlijn worden gezien.

Er zijn 5 klassen gedefinieerd op basis van het bedrag aan SVC:

1. < 25.000 euro: zeer kleine bedrijven
Deze bedrijven vragen voor de agrarische activiteit volgens de in gebruik zijnde standaarden een arbeidsinzet van maximaal 0,75 arbeidsjareenheden (aje), tenzij de arbeid duidelijk minder efficiënt of tegen een lagere vergoeding dan gemiddeld wordt ingezet.
2. 25.000 – 60.000 euro: kleine bedrijven
Deze bedrijven vragen voor de agrarische activiteit volgens de in gebruik zijnde standaarden een arbeidsinzet van 0,75 tot maximaal 1,5 aje, afhankelijk van de mate van automatisering en de efficiëntie waarmee de arbeid kan worden ingezet.
3. 60.000 – 100.000 euro: middelgrote bedrijven
Deze bedrijven zijn van dussdanige omvang dat voor ongeveer 1,5 tot 2,5 aje een gemiddelde toegevoegde waarde kan worden gerealiseerd.
4. 100.000 – 250.000 euro: grote bedrijven
Deze bedrijven zijn van dussdanige omvang dat voor ongeveer 2,5 tot 5 aje een gemiddelde toegevoegde waarde kan worden gerealiseerd.
5. >= 250.000 euro: zeer grote bedrijven
Deze bedrijven kunnen aan meer dan 5 aje arbeid bieden tegen een gemiddelde vergoeding.

Bron: <https://www.wecr.wur.nl/neg/>